

Vigre, Jæren kommune

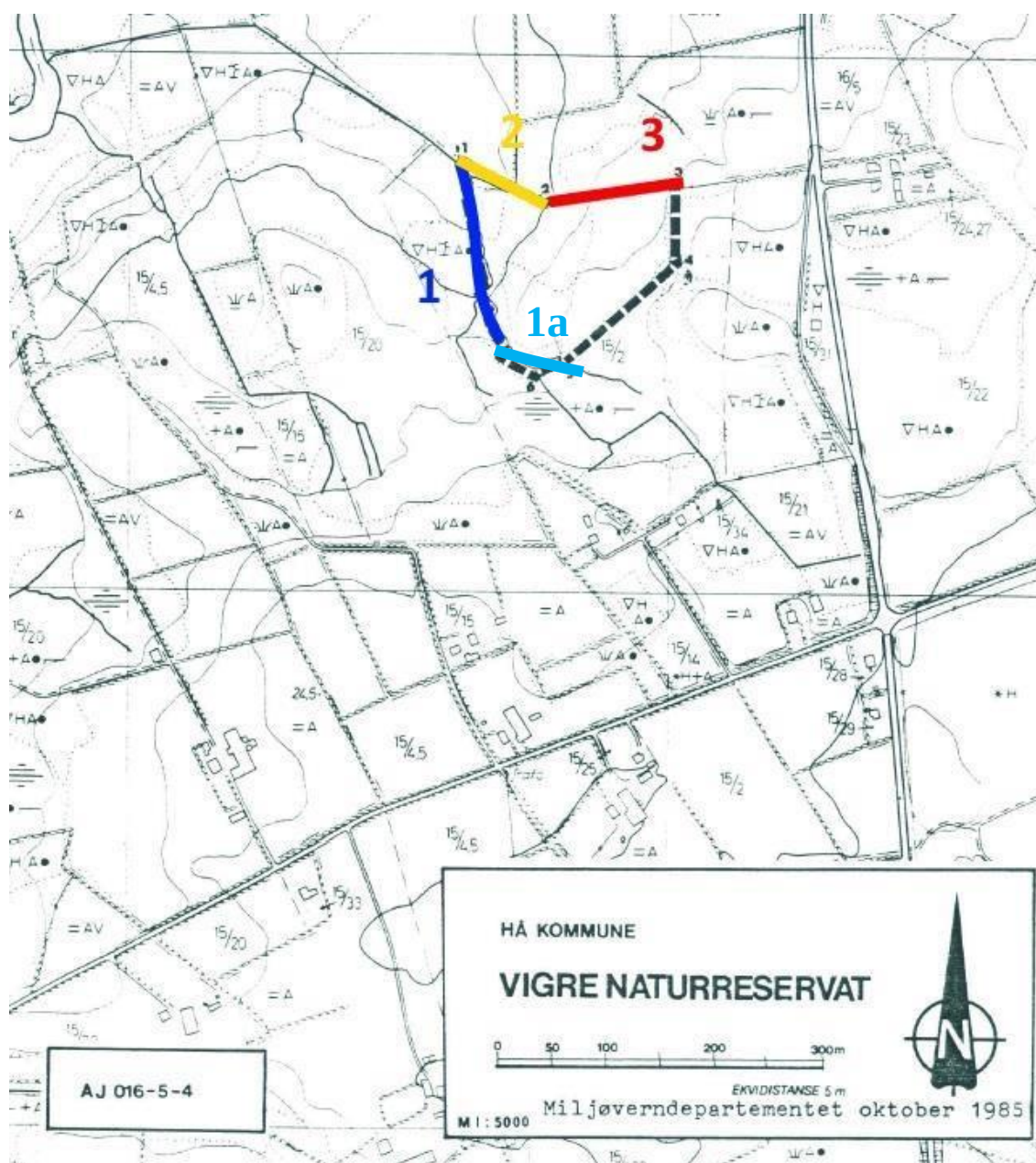
Jonathan E. Colman¹, Petter Snilsberg², Ole Tobias Rannestad¹ & Leif Ryvarden¹

Revidert oktober 2015. Petter Snilsberg

For en generell beskrivelse av myra viser vi til <http://faktaark.naturbase.no/Vern?id=VV00001110>. Nedenfor presenterer vi spesifikke betraktninger i forhold til registrerte dreneringsgrøfter, botaniske og hydrologiske aspekter for myra og områdene rundt som har innvirkninger på våre vurderinger av dreneringseffektene av grøftene. Deretter følger våre forslag til tiltak for å restaurere de økologiske forholdene som ble endret som følge av grøftene. En kort beskrivelse av forventede effekter av tiltakene og forslag til overvåkning av myra kommer før hydrologiske og geologiske kart, befaringsrute og historiske bilder er vedlagt til slutt. Henviste bilder eksisterer kun digitalt. Myra ble befart av Leif Ryvarden og Petter Snilsberg sammen med Audun Steines fra Fylkesmannen den 1. juli 2015. Alle grøfter ble registrert (GPS posisjoner, hydrologiske forhold, forhold til andre grøfter, dybde, bredde og lengde). I tillegg ble selve myra og de tilgrensende områdene som kan forventes å bli påvirket av restaureringen fotografert.

Myra og grøftene: Vigre myra ligger i skrånende terreng med grøfter på nordsiden og i vest. Myra stiger fra ca. 8 moh i nord til ca. 19 moh i øst. Det er et område med tue-myr sentralt i myra/reservatet som ligger i en kildehorisont med grunnvann. Tidligere grunneier (uten navn) sa det var tatt ut torv her, og at det var årsaken til at området er så fuktig. Det er i dag ikke synlig at det har blitt tatt ut torv. Det er avrenning inn på myra fra øst og sør, ellers avrenning parallelt med myra i nord og vest. Avrenning ut av myra skjer i nordvest (Vedlagt nedenfor under «Vedlegg»). Myra er omgitt av dyrket mark på nesten alle sider, og den kan nærmest betegnes som skrånende våtmark. Hele reservatet har et markant fall mot nordvest med avrenning i den retningen ned mot en større grøft (der grøftene 1 og 2 møtes i det nordvestlige hjørnet av reservatet, Figur 1). Denne begynner på nordsiden av reservatet og følger kanten (ca. 2 m fra reservatgrensen) til det nordvestre hjørnet av reservatet, og så videre ut til Håelva. Det er en markant grøft (grøft 1) med rennende vann på vestsiden av reservatet. Dette vannet kommer delvis fra ei åpen grøft fra sørøst og delvis via et rør fra jordbruksarealer lenger sør. Begge innløpsbekkene har en meget tydelig gjødselende effekt (Bildet «Vigre 1»). Fra utløpet av drenerørret og nordover er det meterhøy frodig vegetasjon i tette bestander, særlig av mjøddurt, men også av høymol og mye myrrapp med innslag av bekkeblom. Vegetasjonen her er distinkt forskjellig fra den inne på selve myra, hvor det er spredte forekomster av pors og et stort utvalg av urter, hvorav mange er sårbare og sjeldne (Bildet «Vigre 2»). Det er større partier med takrør i nordøst (Bildene «Vigre 5 og 7») som bør holdes under oppsikt, da slike takrørbestander, hvis de får utvikle seg fritt, vil kvele nesten all annen myrvegetasjon. Beiting med storfe, som spiser takrørblader (noe sau ikke gjør), kan holde denne bestanden i sjakk. Se også tiltaksbeskrivelsen nedenfor). Reservatet benyttes til beite, og i løpet av befaringen ble det registrert sau.

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

Figur 1. Kart over Vigre med registrerte dreneringsgrøfter. Grøftene er merket med farger og tall.

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

Tabell 1. Dreneringsgrøfter og forslag til restaureringstiltak for Vigre-myra.

	Dybde	Bredde	Helling	Innsynkning	Tiltak*	Kommentar
Grøft 1	1 m	5 m	Bratt	Lite, mye stein og morene	Legge drenerør i grøft 1 langs hele vestsiden av reservatet. Fylle igjen over røret med stedegne masser. Rørdimensjonen ble ikke målt, men antas ca 300-400 med mer. Nytt drenerør bør være ca 50% større enn eksisterende rør fra sør.	Drensvann inn fra drenerør fører med mye næringsstoffer. Bekkeløp med stein og jord. Legge drenerør videre forbi myra, for å redusere næringsstoffene.
Grøft 1a	1 m	4 m	Slak	Lite	Nylig grøftet (se flybilde 2014). Del av grøft som ligger innenfor reservatet legges i rør og kobles sammen med rør fra sør. Fylle igjen over røret med stedegne masser. Mulig å benytte voll på reservatsiden.	Det er ikke målt vannmengder som går i grøfta. Det må skaffes data fra drencsystem i området med tilførselsareal samt gjennomføres vannføringsmålinger under flomperioder
Grøft 2	1,5 m	2 m	Bratt	Lite	Naturlig gjenvekst	Gravd i morene, store stein som gjerde mot nabo. For bratt til å gjøre tiltak.
Grøft 3,	1 m	2-3 m	Bratt og slakere mot øst	Lite	Naturlig gjenvekst	En sone på 3 m med gjerde på begge sider. Fuktig med takrør. Mulig å tette grøfta noe, men kan renne over til nabo og beitemark.

* Naturlig gjenvekst betyr ingen tiltak, og grøfta vil naturlig integreres i landskapet og økosystemet over tid.

Kommentarer til tiltakene: Det kan tillates og legges til rette for beiting av storfe, og kontrollere effekten av dette over noen år.

Avløpet i grøft 1 og 1a kan legges i rør langs hele reservatgrensen og helt ned til samløpet med grøft 2 (ved utløpet i det nordvestre hjørnet), slik at gjødslingseffekten av jordbruksvannet ikke vil gi noe effekt inn mot reservatet. Grensen for reservatet går på kanten/i bunnen av grøft 1, slik at plugging neppe blir aktuelt.

Dette fordi grøfta er ganske bratt og det vil bli vanskelig å tette og hindre graving og erosjon i grøfta.

Grøft 1a ligger delvis inne i reservatet, helt i sør, og den delen av grøfta kan legges i rør som kobles på nytt rør i grøft 1.

Fra flybilde ser en 2-3 kildeutslag / bekker som kommer inn i grøft 1 fra vest. Det må sikres at vannet fra vest ikke graver / eroderer langs nytt rør, slik at vann må ledes inn i røret.

Vannmengden i grøfta er ikke kjent. Drenssystemet fra sør inn mot grøftene er ikke kjent. Et større landbruksareal kan være drenert til bekken. Dimensjonen på rørene må tilpasses vannmengden.

Nedbørfeltet i sør er ca 1 km², men veg-drenering kan redusere dette noe. Normal avrenning i området er

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

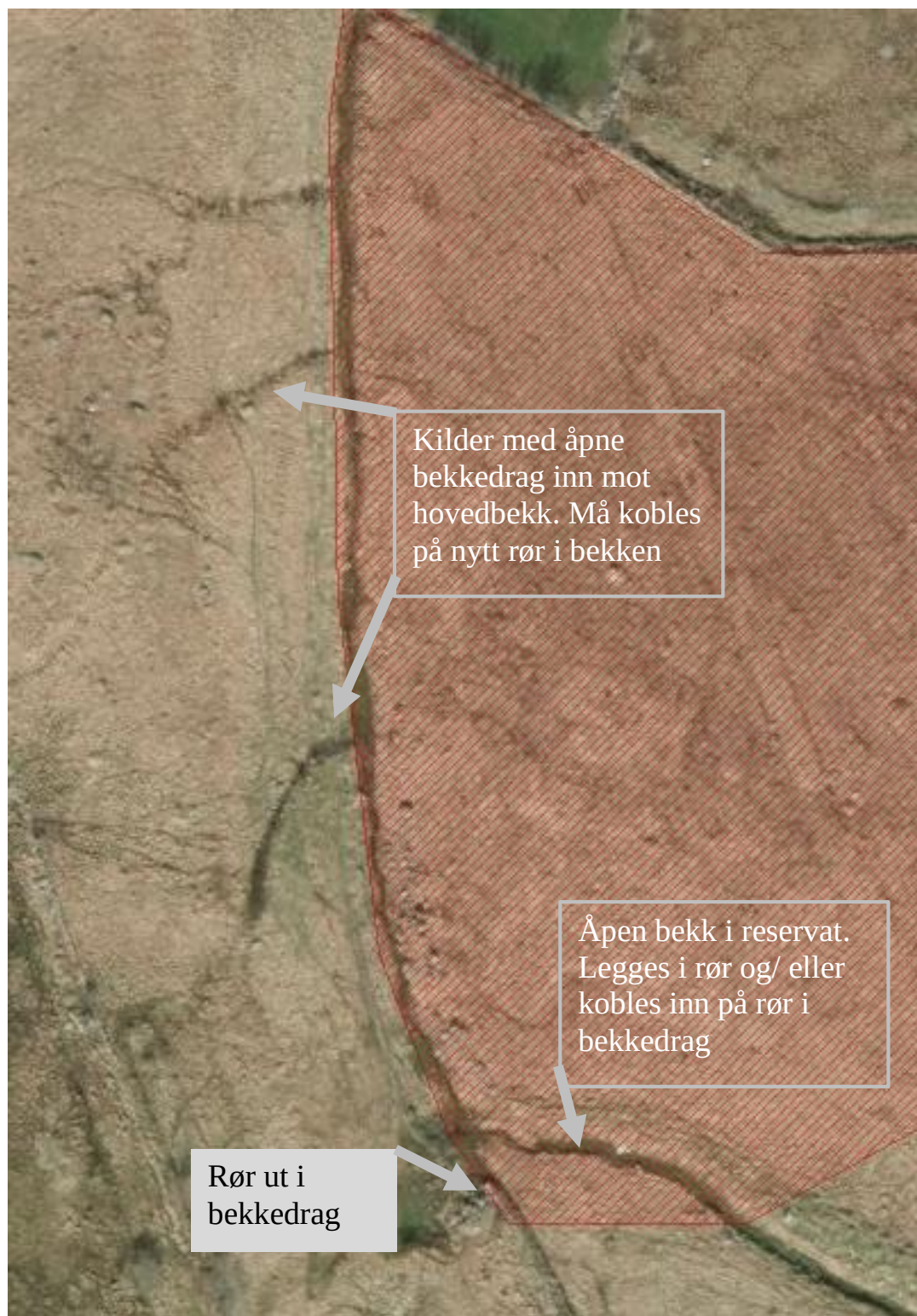
er 30 l/s/km², og under kraftig regn vil dette mangedobles. Rørdimensjon på 500 mm har kapasitet opp mot 200 l/s. Rørdimensjonen inn mot grøft 1 er ikke kjent.

Det kan fylles igjen over rørene. NB: det er viktig at det som brukes for å fylle igjen over røret er stedegen masse.

Det er ikke hensiktsmessig å heve vannstanden rundt grøft 3, siden dette vil forbedre livsbetingelse for takrør, som er en art som ikke bør få spre seg ytterligere.

Forventet effekt: En reduksjon av næringsstoffer vil begrense uønsket gjødsling av myra. Dette kan videre bidra til å begrense spredningen av takrør. Beiting av husdyr vil også være med på å bekjempe takrør, og samtidig hindre gjenvekst av større planter. Fylling over det forlengede røret i hele grøft 1 vil være med på restaurere myrvegetasjonen over tid, slik at denne blir lik på begge sider av den vestlige reservat-grensen. Lokale fyllmasser vil være med på å reetablere ønsket, stedegen flora.

Registrering/overvåkning: Det mest aktuelle vil være å etablere vegetasjonsruter hvor artssammensetningen overvåkes over tid. Slike ruter bør i så fall ligge i ulik avstand til de tre grøftene. Særlig utbredelsen av takrørlokaliteten bør overvåkes nøye. Dette er en art som kan utkonkurrere tallrike andre arter. Fysisk kan dette gjøres ved at man slår ned merkede plugger i randsonen det takrør vokser i dag. Disse vil virke som en klar referanse i forhold til om arten sprer seg eller går tilbake. Det vil være hensiktsmessig å bruke bildene tatt under befaringene (vedlagt i egen mappe), samt flyfoto, for å sammenligne med nye bilder tatt fra under og etter gjennomføring av eventuelle tiltak. Det kan også lages GIS-kart av grensen for takrør basert på GPS-baserte ruter gått langs grensen.

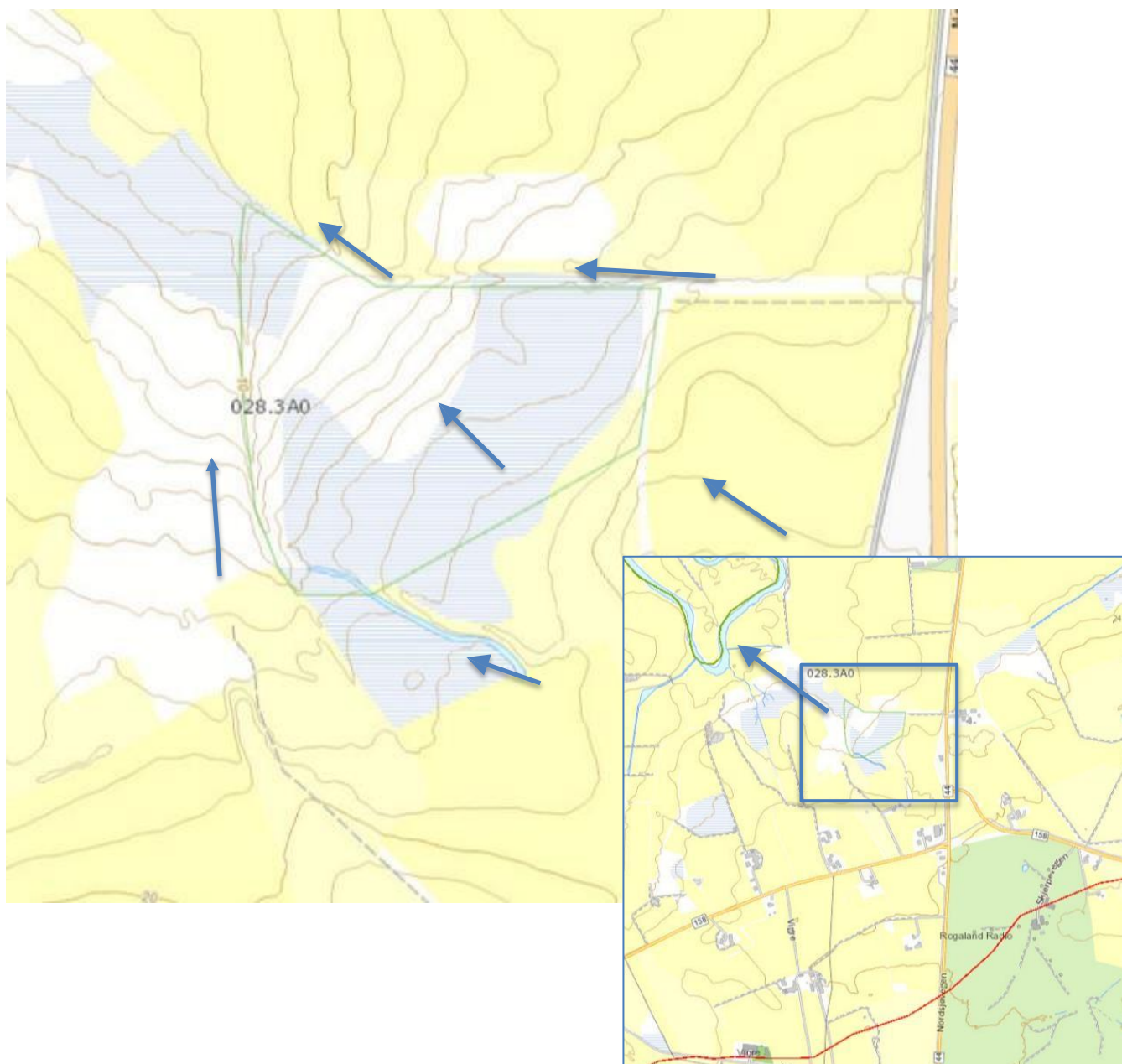

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

VEDLEGG: Vigre, Jæren

Hydrologi

Vigre-myra ligger i skrånende terreng med grøfter på nordsiden og i vest. Myra stiger fra ca. 8 moh i nord til ca. 19 moh i øst. Det er tilsig inn på myra fra øst og sør med avrenning i nordvest.

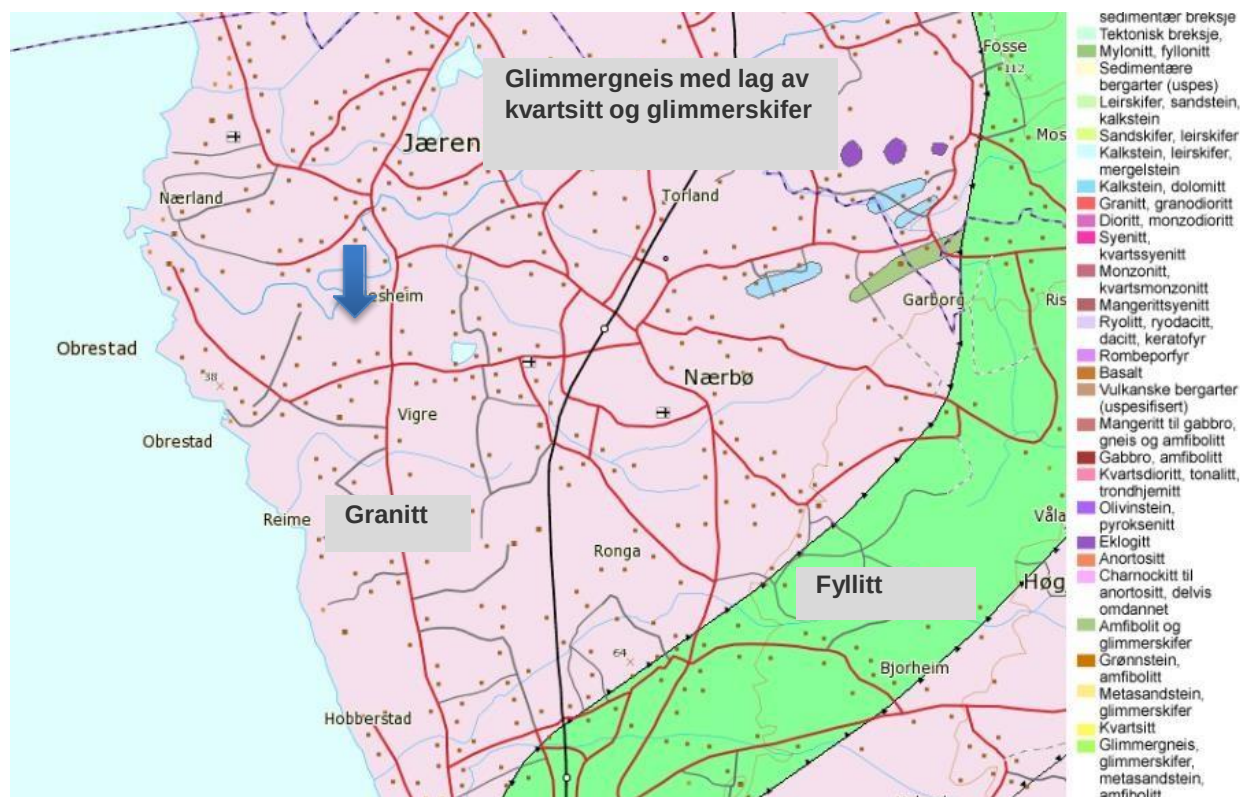

Rød strek viser vannskillet ihht vann-nett.no. Grønne streker indikerer bekker. Piler er antatt retning på vannstrøm.

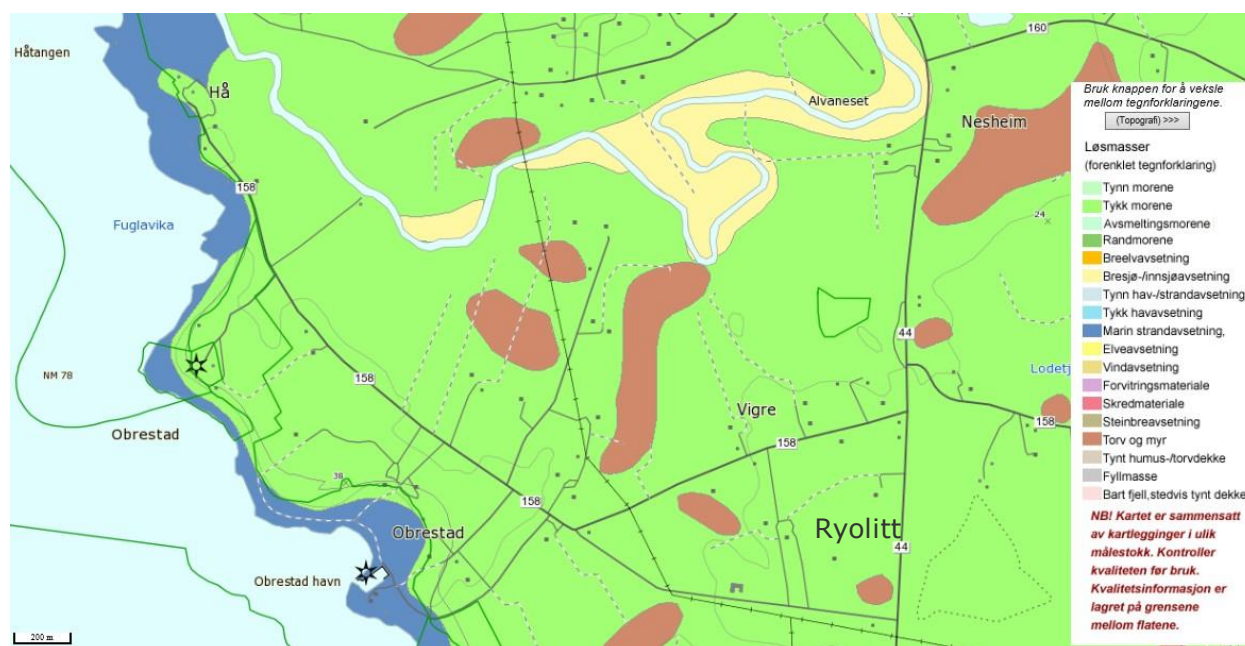
1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

Geologi

Området består av glimmerrik gneis og skifer.

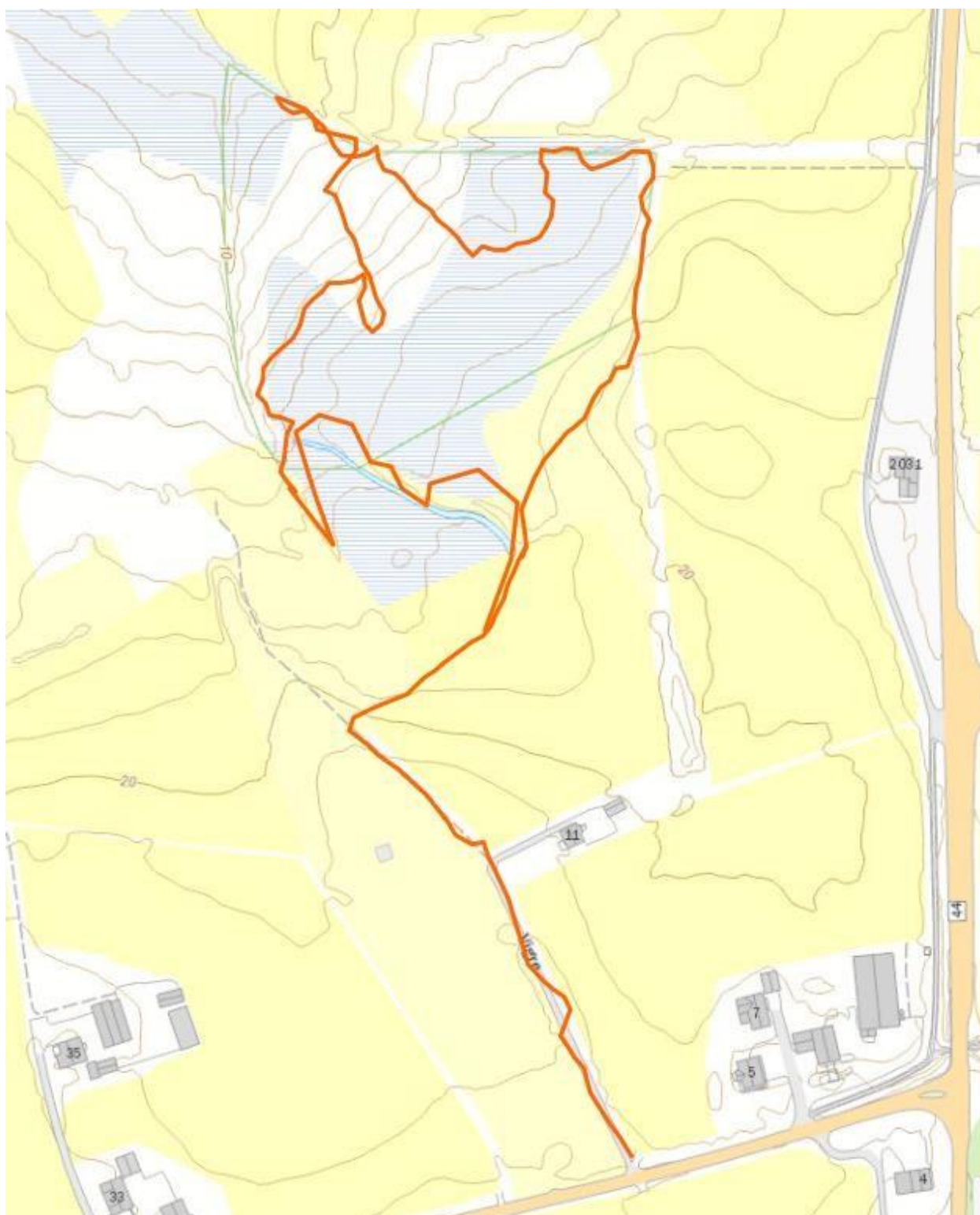

Løsmassene består av tykk morene med elveavsetninger langs elvedragene. Det er lokale forekomster av torv og myr. Tykkelsen på torvlaget er relativt liten.

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

GPS-sporing fra befaring (bilder i egen mappe)

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

Flyfoto:

1953

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

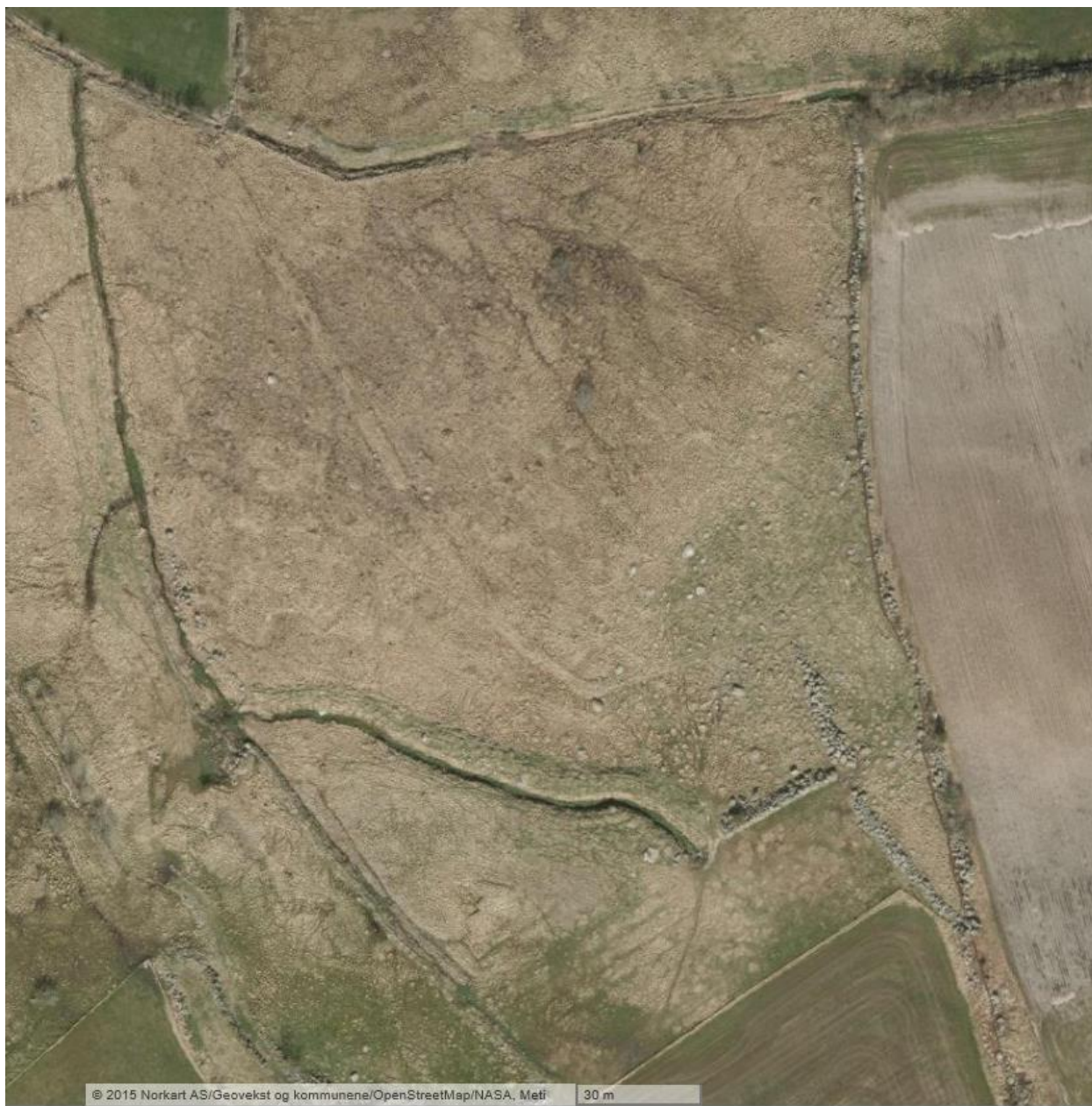
NOTAT – NATURRESTAURERING MED TILTAKSBESKRIVELSE OG VEDLEGG
August 2015

2002

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

NOTAT – NATURRESTAURERING MED TILTAKSBESKRIVELSE OG VEDLEGG
August 2015

2014

Bildene fra befaringen er lagt inn i en egen digital mappe som er oversendt som vedlegg.

1.) NaturRestaurering: www.naturrestaurering.no & 2.) Asplan Viak: www.asplanviak.no

NOTAT – NATURRESTAURERING MED TILTAKSBESKRIVELSE OG VEDLEGG
August 2015